

Всеукраїнська науково-практична конференція

**МУНІЦИПАЛЬНА РЕФОРМА В КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ:
ПОЗИЦІЯ ВЛАДИ, НАУКОВЦІВ, ПРОФСПЛОК
ТА ГРОМАДСЬКОСТІ**

Тези доповідей
Частина 2 (електронна)

м. Київ, 08 грудня 2017 р.

УДК 352.072.1(477)(082)

Редколегія:

Кравченко В.В., кандидат юридичних наук, професор (відповід. редактор);

Баймуратов М.О., доктор юридичних наук, професор;

Батанов О.В., доктор юридичних наук, професор,

Журавель Я.В., кандидат юридичних наук, доцент

Адреса редколегії: Академія праці, соціальних відносин і туризму, юридичний факультет (кафедра конституційного, адміністративного та господарського права), м. Київ, Кільцева дорога, 3а.

Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 08 грудня 2017 р.). Ч.2 (електронна). – К.: АПСВТ, 2017. – 21 с.

Редколегія може не поділяти погляди, викладені у збірнику. Автори тез доповідей несуть відповідальність за їх зміст.
Тези публікуються в авторській редакції.

ЗМІСТ

<i>Бутенко С.Ю.</i>	ЗАСТОСУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПІД ЧАС РЕАЛІЗАЦІЇ МУНІЦИПАЛЬНОЇ РЕФОРМИ	4
<i>Казміришин Е.О.</i>	НОРМАТИВНІ АКТИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ПРОЦЕДУРИ ПРИЙНЯТТЯ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	7
<i>Кушнір Г. А.</i>	СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ КОНТРАБАНДИ «ЖИВОГО ТОВАРУ» І РОЛЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ЗАПОБІГАННІ ЦИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	10
<i>Пухтинський М.О.</i>	СТАНОВЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ АДМІНІСТРАТИВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ	13
<i>Третяк С.М.</i>	ПІДТРИМКА СУСПІЛЬСТВА ЯК УМОВА УСПІШНОСТІ МУНІЦИПАЛЬНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ	19

Бутенко С.Ю.
*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права, процесу та криміналістики АПСВТ*

ЗАСТОСУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПІД ЧАС РЕАЛІЗАЦІЇ МУНІЦИПАЛЬНОЇ РЕФОРМИ

Муніципальна реформа відбувається в Україні не ізольовано, а на фоні інших суттєвих політичних і економічних перетворень. Успішність її реалізації залежить не тільки від безпосереднього виконання всіх поставлених перед нею завдань, але й ефективності результатів у комплексі із досягненнями інших реформ у державі.

На наш погляд, надзвичайно важливо під час муніципальної реформи використовувати здобутки реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016-2020 роки [1], а також Антикорупційної стратегії на 2014-2017 роки [2]. Незважаючи на предметну відмінність цих напрямів державного реформування, розглядати їх разом не тільки можливо, але й необхідно, лише такий комплексний підхід забезпечить досягнення поставленої перед Україною мети – утворення правової демократичної соціальної держави, яка поділяє спільну історію й спільні цінності з державами-членами Європейського Союзу [3].

Один з ризиків муніципальної реформи сьогодні – це «олігархічна децентралізація», яка означає трансформування місцевого самоврядування в інтересах регіональної бюрократії» і невідворотно тягне за собою посилення існуючих і створення нових корупційних схем на рівні органів місцевого самоврядування [4]. Запобігти такому розвитку подій можна, наприклад, шляхом реалізації таких заходів: підвищення рівня поінформованості громадян щодо діяльності органу місцевого самоврядування; забезпечення доступності органу для населення; підтримання належного рівня внутрішнього контролю; спрощення процедури надання адміністративних послуг; зменшення можливостей для неправового особистого контакту із співробітниками органу; забезпечення існування і виконання Кодексу етики та правил поведінки з громадянами тощо [5, с. 45-62].

Однак як ефективно забезпечити виконання такого складного переліку заходів силами, наприклад, новоствореної ще незрілої територіальної громади? На наш погляд, необхідно активно залучати до цього спеціалізовані досвідчені інститути громадянського суспільства.

Найчисленнішими та найвпливовішими серед інститутів громадянського суспільства, що долучаються до реалізації антикорупційної політики, є громадські організації. Про це свідчать дані державної статистики, до цього висновку приходять науковці і практики. Як зазначає І.В. Валюшко, сьогодні в Україні з'явилася абсолютно нова тенденція: в умовах неспроможності влади оперативного реагувати на корупційні ризики, самостійно і успішно

**Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України:
позиція влади, науковців, профспілок та громадськості:**

Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 08 грудня 2017 р.).
Ч.2 (електронна)

боротьбу з корупцією реалізують профільні громадські організації [6].

Так, результатом успішної співпраці органів державної влади з громадськими організаціями стала Урядово-громадська ініціатива «Разом проти корупції», протягом якої затверджені і вже частково реалізовані 83 заходи щодо запобігання корупції у міністерствах та інших центральних органах виконавчої влади [7]. Громадські організації у цьому напрямку створюють і забезпечують існування уніфікованих платформ, індексують діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування[8], а також забезпечують моніторинги і перевірки. Як наслідок, суспільство отримує більше можливостей для доступу до органів влади і місцевого самоврядування, а самі органи отримують альтернативні рекомендації щодо вдосконалення механізмів боротьби з корупцією.

Крім цього, громадські організації популяризують муніципальну реформу, забезпечують інформування населення щодо її сучасного стану та перспектив розвитку. Так, наприклад, Міжнародний центр перспективних досліджень проводив експертне опитування «Оцінка проведення реформи децентралізації». Його результати такі: понад 60% респондентів вважають, що реформа здійснюється середніми темпами, а 14% - вважають її імітацією реальних змін, 7% - впевнені, що реформа просувається дуже повільно [9].

Про стан реалізації муніципальної реформи систематично суспільству за підтримки Швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO доповідає Щотижневий електронний бюлетень «РЕФОРМА №1». У бюлетені містяться інфографічні матеріали, презентації, відео, інтерв'ю та статті, що відображають різні погляди та думки державних посадовців, експертів і представників громадськості.

Де ще можуть допомогти профільні громадські організації з протидії корупції? На наш погляд, під час підготовки проектів внутрішніх документів (наприклад, тих самих кодексів етики та правил поведінки з громадянами) та рішень. Так, як зазначено у Методичних рекомендаціях щодо підготовки антикорупційних програм органів влади, які розраховані, у тому числі, й на органи місцевого самоврядування, до здійснення усіх заходів та дій під час підготовки антикорупційних програм надзвичайно важливо залучати обізнаних у цій темі представників громадськості [10].

Такою порадою Національного агентства з питань запобігання корупції вже скористалася Київрада. В органі місцевого самоврядування працює комісія, яка виявляє і оцінює корупційні ризики і розробляє Антикорупційну програму. У склад комісії, окрім представників усіх депутатських фракцій та працівників секретаріату Київради, увійшли й представники громадськості [11].

Таким чином, профільні громадські організації слід вважати суб'єктами реалізації муніципальної реформи. Їхній потенціал необхідно активно застосовувати на всіх етапах виконання поставлених перед реформою завдань. Знання, досвід і задеклароване у статутах цих організації бажання служити інтересам суспільства можна вважати підставами залучення їх до актуальних державних перетворень.

Список використаної літератури:

1. Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні: Указ Президента України від 26 лютого 2016 року № 68/2016. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/tu/68/2016/paran25#n25> (дата звернення 14.11.2017).
2. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1699-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1699-18> (дата звернення 19.11.2017).
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011/print (дата звернення 19.11.2017).
4. Децентралізація влади та реформа місцевого самоврядування в Україні: сайт. URL: <http://newukraineinstitute.org/media/news/528/file/DDecentral-15-1.pdf> (дата звернення: 10.11.2017).
5. Банчук О. Запобігання і протидія корупції в органах місцевого самоврядування: практичний посібник. К.: ТОВ «Софія-А». 2012. 88 с.
Валюшко І.В. Інститути громадянського суспільства у системі антикорупційної політики України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 21.01.01. Київ, 2017. 20 с.
6. Щодо протоколу № 55 засідання Кабінету Міністрів України від 07.12.2016: лист Міністерства юстиції від 7 березня 2017 року № 8261/13656-0-4-16/11// Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України «Урядовий портал». URL: <http://bit.ly/2BFVNgd> (дата звернення 09.11.2017).
7. Індекс публічності місцевого самоврядування. URL: <http://publicityindex.org/english-indeks-publichnosti-2015vseukrayinska-prezentatsiya-rejtyngu-mistsevyh-rad/> (дата звернення: 20.11.2017).
8. Результати експертного опитування на тему: «Оцінка проведення реформи децентралізації». URL: <http://icps.com.ua/assets/uploads/images/files/ekspertneopituvannya.pdf> (дата звернення: 20.11.2017).
9. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо діяльності уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції: рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 13.07.2017 р. № 317 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FN033344.html (дата звернення 19.11.2017).
10. Під час оцінки корупційних ризиків у діяльності Київради депутати використовують іноземний досвід URL: <http://bit.ly/2B8kxN7> (дата звернення: 13.11.2017)

Казміришин Е.О.,
аспірант Університету сучасних знань

НОРМАТИВНІ АКТИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ПРОЦЕДУРИ ПРИЙНЯТТЯ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

На сьогодні в Україні відсутнє законодавче регулювання процедури прийняття нормативних актів органів місцевого самоврядування. Деякі положення щодо цього виду діяльності закріплені у регламентах роботи сільських, селищних, міських рад. Регламент є внутрішнім документом органів місцевого самоврядування, який встановлює внутрішні правила їх діяльності. Розробка та затвердження цього документу перебуває у віданні місцевих органів влади. Органи місцевого самоврядування повинні самостійно визначати організаційні основи своєї діяльності. Проте на сьогодні не існує Типового регламенту місцевої ради, який був би рекомендований до прийняття місцевим радам. І слід погодитися з тим, що виконання цієї задачі є не завжди успішним.

Відповідно до ч. 13 ст. 46 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1] регламент роботи ради повинен затверджуватися не пізніше як на її другій сесії. Наголосимо на тому, що рада є виборчим органом, а тому обрання нової ради тягне за собою затвердження нового регламенту діяльності на пленарному засіданні та як наслідок заміни процедури прийняття нормативних актів. Згідно із Конституцією України строк повноважень сільської, селищної, міської, районної, обласної ради, депутати якої обрані на чергових виборах, становить п'ять років [2]. Таким чином, регламент ради може змінюватися кожні п'ять років, а у разі проведення позачергових виборів ще частіше. Додатково слід зазначити, що в Україні існує велика кількість рад, які відповідно до Закону повинні мати свої регламенти, в яких закріплені власні процедури прийняття нормативних актів, які відрізняються одна від одної. На нашу думку, така ситуація є недопустимою, оскільки нормативні акти встановлюють норми права та впливають на правовий статус осіб, на яких вони розповсюджуються, а тому процедура їх прийняття повинна бути чітко врегульована на законодавчому рівні.

Зазначимо, що в 2010 році на розгляд до Верховної Ради України було подано проект Закону України «Про нормативно-правові акти» [3]. Метою цього законопроекту було регулювання суспільних відносин, пов'язаних з розробленням нормативно-правових актів, їх прийняттям, набранням ними чинності, державною реєстрацією та обліком, визначення системи, видів, ієрархії нормативно-правових актів та встановлення єдиної вимоги до нормопроєктувальної техніки для всіх суб'єктів нормотворення [3]. Відповідний законопроект був розкритикований та повернений розробникам на доопрацювання. Станом на 2015 рік цей закон так і не прийнято, хоча цей законопроект містив важливі положення щодо стадій прийняття нормативних актів. Зазначимо, що стадіями є певні етапи, які супроводжуються прийняттям проміжних рішень, спрямованих на досягнення конкретного результату. Проходження нормативного акта через усі стадії дозволяє з більшою вірогідністю

Муниципальная реформа в контексте евроинтеграции Украины: позиция власти, науковців, профспілок та громадськості:

Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 08 грудня 2017 р.).
Ч.2 (електронна)

прийняти такий акт, який сприятиме забезпеченню і реалізації прав і свобод жителів певної території. Ініціатори законопроекту такі стадії: 1) планування нормотворчої діяльності; 2) внесення нормотворчої пропозиції і підготовка проекту нормативного акта; 3) проведення експертизи проекту нормативного акта; 4) внесення проекту нормативного акта суб'єкту нормотворення; 5) розгляд проекту нормативного акта суб'єктом нормотворення; 6) прийняття (видання) нормативного акта; 7) набрання чинності нормативним актом; 8) введення нормативного акта в дію [3].

На нашу думку, недоцільно виділяти стадію планування нормотворчої діяльності. Як визначено в законопроекті органи публічної адміністрації застосовують перспективне і поточне планування з метою створення єдиної системи нормативно-правових актів, визначення основних напрямів та забезпечення прозорості нормотворчої діяльності, вдосконалення процесу підготовки нормативно-правових актів [3]. Проте зазначимо, що план представляє собою здійснення послідовних заходів впродовж встановленого проміжку часу. В свою чергу, нормативні акти спрямовані на регулювання певної ситуації, яка може складатися в певний момент в певному місці. У зв'язку з тим, що планування не завжди знаходить місце в процесі нормотворчої діяльності, то його доречніше віднести до факультативної, а не основної стадії процедури прийняття нормативних актів.

Щодо стадії експертизи проекту нормативного акта, то, на нашу думку, це важливий етап стадії підготовки проекту нормативного акта, який дозволяє привести проект акта у відповідність до українського та міжнародного законодавства. А тому його недоцільно виділяти в окрему стадію процедури прийняття нормативних актів.

Проте незважаючи на детальне перелічення усіх можливих стадій, суб'єкт ініціювання цього юридичного акта не залишив таку важливу стадію як реєстрація нормативного акта. Вважаємо, що реєстрацію нормативних актів слід відносити до окремої стадії нормотворчої діяльності, оскільки саме завдяки цій процедурі нормативний акт проходить остаточну перевірку на предмет відповідності нормам Європейського законодавства та рішенням Європейського Суду з прав людини. Ми погоджуємося із В. Кузьменко, яка зазначає, що державна реєстрація – це не проста формальність, яка полягає в суто технічній фіксації рішення про прийняття нормативного акта, наданні реєстраційного номера відповідному документу та занесенні до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. Додатково державна реєстрація полягає у діяльності Міністерства юстиції України та його територіальних підрозділів щодо проведення експертизи на відповідність його Конституції та законодавству України [4].

Слід зазначити, що проблема визначення стадій прийняття нормативних актів знайшла розгляд і в наці адміністративного права. Так, О. Бандурка та М.Тищенко зосереджуються на таких стадіях прийняття нормативних актів як встановлення мети, необхідності прийняття акта та підготовка його проекту; внесення проекту акта на розгляд відповідного органу; обговорення й обробка проекту нормативного акта; прийняття та реєстрація нормативного акта; опублікування [5, с. 111]. На нашу думку, орган місцевого самоврядування, який має

намір прийняти нормативний акт, першочергово визначає його мету та доцільність. Тому ці та інші етапи є складовою частиною однієї стадії, яка, на наше переконання, повинна мати назву підготовка проекту нормативного акта. Окрім цього, вважаємо, що є нераціональним виділення такої стадії як внесення проекту акта на розгляд відповідного органа, оскільки стадія визначається як сукупність дій, об'єднаних однією метою, а внесення проекту представляє собою реалізацію лише цієї однієї дії. Тому доречніше визнати цю стадію заключним етапом першої стадії процедури прийняття нормативного акта, а саме підготовка проекту нормативного акта. Додатково зазначимо, що зазначені науковці, намагаючись виділити стадії прийняття нормативних актів, характеризують виключно нормотворчу діяльність Кабінету Міністрів України, залишаючи поза увагою інші органи публічної адміністрації. Тому через виявлені недоліки виникає необхідність пошуку інших підходів до зазначеної проблеми.

Видатний вчений-адміністративіст В. Авер'янов виділяє такі стадії прийняття нормативних актів: розробка проекту нормативного акта відповідно до законодавчої вимоги або з ініціативи самого органу місцевого самоврядування; публічне обговорення проекту та висловлення пропозицій; прийняття та оприлюднення [6, с. 220]. Проте вчений залишає поза увагою такий важливий момент у процедурі прийняття нормативних актів як їх реєстрація, необхідність запровадження якої було доведено вище.

Таким чином, на підставі аналізу усіх запропонованих стадій процедури прийняття нормативних актів органів місцевого самоврядування в юридичній літературі та законопроекті, варто виділяти такі стадії: ініціювання та підготовка проекту нормативного акта; розгляд та прийняття нормативного акта; реєстрація нормативного акта; опублікування нормативного акта.

Список використаних джерел:

1. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
2. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Проект Закону про нормативно-правові акти. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=39123.
4. Кузьменко О. Нормотворче провадження в адміністративному процесі / О. Кузьменко // Юридична Україна. – 2005. – № 12. – С. 15-21.
5. Адміністративний процес/ А. М. Бандурка, Н. М. Тищенко. – Харків, 2001. – 353 с.
6. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / За заг. ред. В. Б. Авер'янова. – Київ : Юстініан, 2007. – 287 с.

Кушнір Г. А.
кандидат юридичних наук, доцент

СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ КОНТРАБАНДИ «ЖИВОГО ТОВАРУ» І РОЛЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ЗАПОБІГАННІ ЦИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Об'єктом контрабанди в сучасній Україні нерідко стають жінки, що становлять 53% населення держави. Наслідками їх нелегальної міграції стає примусове використання жіночої праці, проституція тощо. І разом з тим, зменшення народонаселення України.

Генеральна асамблея ООН ще 1949р. прийняла міжнародний правозахисний документ – Конвенцію про заборону торгівлі людьми та експлуатацію проституції третіми особами [с. 56] спрямований на ліквідацію сексуальної торгівлі жінками та дітьми, а також примусового повійства. Але зміни щодо цього у світі щодо цього у світі відбуваються повільно. Бо зв'язок між насильством проти жінки та її бідністю, порушенню її громадських чи політичних прав є наочним прикладом зв'язку всіх людських прав.

Крім того, насильство та сексуальні домагання щодо жінок, їх економічна експлуатація, обмеження свободи та волевиявлення нерідко виправдовуються традиціями, культурними та релігійними особливостями. Це, в свою, чергу перетворює велику кількість жінок на біженців. Саме жінки становлять 80% біженців у світі, потребуючи законодавчого захисту і допомоги. Контрабандні ж операції постійно поповнюють чисельність таких «жертв», посилюючи пригнічений стан жінок, в аспекті їх економічних, соціальних громадських і політичних прав.

У 1979 році Генеральна Асамблея ООН прийняла Конвенцію про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. [с. 21] Цей документ визначає як дискримінацію обмеження і політичній, економічній, соціальній, культурній, громадській або будь-якій іншій сфері, потребуючи забезпечувати повний розвиток та прогрес жінок. Але, незважаючи на те, що понад 100 країн, включаючи Україну, ратифікували Конвенцію, проблеми ще далеко не розв'язані. Система правозахисних цінностей ще не впроваджена в реальне життя світової спільності.

Тому і в 1993 році міжнародне співтовариство повернулось до цієї проблеми прийнявши Декларацію про викорінення насильства проти жінок [с. 165]. Цей документ зазначав продовження фактичного насильства щодо жінок в сім'ї і суспільстві, яке являє собою соціальний механізм утвердження підлеглого становища жінок.

Фізичне, статеве та психологічне насильство, що має місце за умов торгівлі жінками, включаючи контрабанду «живого товару», займає в цьому аспекті особливе місце. Нелегальна міграція позбавляє жінок можливості використовувати та захищати свої права,

**Муниципальная реформа в контексте евроинтеграции Украины:
позиция власти, ученых, профсоюзов та громадськості:**

Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 08 грудня 2017 р.).
Ч.2 (електронна)

передбачені Загальною декларацією прав людини, міжнародним пактом про економічні, соціальні та культурні права. Йдеться про такі головні права, як право на життя, на рівність, на свободу і особисту недоторканість, на рівний захист відповідного закону. [с. 2]

Матримоніальний бізнес перетворився сьогодні в Україні на надзвичайно прибутковий, а жінки являють собою статтю експорту, найчастіше з контрабандного варіанту. «Живий товар» постачають у США, Туреччину, Латвію, Словенію, Фінляндію і багато інших країн.

Торгівля жінками і їх нелегальна міграція набули такого масштабу, що з метою запобігання торгівлі «живим товаром» в Україні розпочалась реалізація проекту «Запобігання торгівлі жінками у країнах Центральної та Східної Європи».

Проект недержавних організацій «Попередження торгівлі жінками в країнах Центральної та Східної Європи» надає можливості такої координації зусиль суспільства для подолання цієї соціальної виразки.

Проблеми вивезення жінок та примусової проституції мають не лише бути об'єктом уваги з боку кримінального права, а й передусім стати питаннями міжнародного захисту прав жінок. Тому це не лише завдання вітчизняних законодавців, правоохоронних структур, Інтерполу тощо, а, головна, програма правового просвітництва та виховання, ознайомлення з правами людини; реалізації концепцій соціального і культурного розвитку, створення умов для гідного життя людини. А це потребує загальносуспільних зусиль.

Правовий контроль, відповідна соціально-економічна база, рівень політичної культури суспільства, все це разом узятє є ефективним профілактичним заходом для припинення контрабанди жінок, забезпечення прав людини в Україні. Поки ці окремі питання не є достатньо досконало розв'язаними, жінки залишаються жертвами контрабанди. Це передусім питання, які мають розглядатися в соціальному аспекті і щодо причин, і щодо наслідків. Адже сама можливість перетворити жінку на товар впливає, передусім, з її соціально-економічного статусу: безробіття, низькі заробітки, обмеженість медико-профілактичних заходів.

Або стимулюється морально-етнічними чинниками: низький моральний рівень, відсутність пріоритету людських прав, недостатній престиж материнства, неувага до статевого виховання. . А звідси страшна статистика 19997 року – 1510 зареєстрованих зґвалтувань, 6825 взятих на облік алкоголічок, 2160 - наркоманок і т.д.

То ж зрозуміло, що вся ця низка проблем є складовими у боротьбі з контрабандою жінок.

Увага до цієї проблеми з боку уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, прийняття Закону про заборону торгівлі жінками – перші кроки законодавчих засобів боротьби з такою соціальною недугою.

Але має діяти цілісний національний механізм, спрямований на поліпшення

**Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України:
позиція влади, науковців, профспілок та громадськості:**

Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 08 грудня 2017 р.).
Ч.2 (електронна)

становища жінок, підвищення їх статусу в суспільстві; забезпечення соціальних і правових гарантій рівних можливостей жінок у сфері праці, соціального захисту, підвищення престижу сім'ї в суспільстві, вдосконалення системи державної допомоги сім'ям з дітьми тощо. [с. 43]

Певною мірою ці питання знайшли відображення в національних програмах - «Планування сім'ї», «Діти України», «Національний план дій щодо поліпшення становища жінок в Україні і підвищення їх ролі в суспільстві на 1997-2000 роки; в розроблених Міністерством у справах сім'ї та молоді проектах – Концепції щодо поліпшення становища жінок та декларації про загальні засади державної політики щодо сім'ї та жінок.

Реалізація таких програм сприятиме ефективному використанню жінками правової системи захисту своїх прав. Запобіганню насильству щодо жінок, підвищенню конкурентоздатності жінок на ринку праці, розширенню участі їх у прийнятті управлінських рішень, створенню умов для гідного соціального статусу.

Така діяльність відповідає положенням Пекінської декларації та платформи дій, прийнятих Четвертою Всесвітньою Конференцією зі становища жінок (Пекін, 1995), Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, іншими міжнародними актами, а також спрямована на реалізацію конституційних засад побудови в Україні правової, демократичної, соціальної держави.

Література:

1. Конвенція о борьбе с торговлей людьми и эксплуатацией проституции третьими лицами. 1949// Юстиция. – 1995 - №7. – с.55-58.
2. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Прийн. 18.12.1979р.- К., 1995. – 24с.
3. Декларацією про викорінення насильства проти жінок. Прийн. Генеральною Асамблеєю ООН 20.12.1993р./Наші людські права – К. 1996. – с.164-168
4. Загальна декларація прв людини. Прийн 10.12.1948року. – ст.3. Міжнародний пакт про громадські та політичні права. Прийн. 16.12.1966 року. Набрав чинності 23.03.1976року. – ст.6,9,26. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права. Прийн. 16.12.1966р. Набрав чинності з 3.01.1976р. – ст.3
5. Мозоль А. Міграційні процеси та злочинність в Україні//Право України-1998.-№7.-.41

Пухтинський М.О.,
кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник
Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

СТАНОВЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ АДМІНІСТРАТИВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

Актуальність проблеми становлення механізму адміністративного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування відповідно до європейських стандартів пов'язана із загальним процесом євроінтеграції України, муніципальною реформою, яка має проводитись на засадах децентралізації публічної влади, впровадження принципів належного врядування, субсидіарності, повсюдності місцевого самоврядування, громадського контролю за функціонуванням органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

Проблематика державного, адміністративного, громадського контролю у сфері місцевого самоврядування стала предметом багатьох наукових доробок: юридичних, політологічних, державно-управлінських. Контролю присвячено чимало академічних монографічних, енциклопедичних, дисертаційних досліджень. Серед них фундаментальні роботи з адміністративного, муніципального права, включаючи підручники [1], монографічні праці В. Б. Авер'янова [2], О. Ф. Андрійко [3], В. І. Борденюка [4], О. І. Сушинського [5], енциклопедичні видання [6, с. 27-29, 305-310], дисертаційні дослідження Б. В. Калиновського [7], О. Д. Скопича [8], О. А. Смоляра [9]. До цієї проблематики долучаються і практики місцевого самоврядування, зокрема Ю. І. Ганущак, А. Ф. Ткачук, та інші. Щодо місцевого самоврядування, науковці, переважно приділяють увагу юридичним аспектам державного і громадського контролю.

Метою даної роботи є дослідження особливостей становлення механізму адміністративного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування у конституційно-правовому вимірі та сучасних проблем, які виникають в процесі впровадження цього механізму.

На початку доцільно розглянути співвідношення праворозуміння державного та адміністративного контролю. Адміністративний контроль є складовою державного контролю. Адміністративний – включає контроль за здійсненням делегованих повноважень виконавчої влади органами місцевого самоврядування; контроль за їх виконавчо-розпорядчою діяльністю; контроль за законністю актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Адміністративний контроль здійснюється органами виконавчої влади, насамперед Кабінетом Міністрів України, центральними органами виконавчої влади,

Муниципальная реформа в контексте евроинтеграции Украины: позиция власти, ученых, профсплоков та громадськості:

Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 08 грудня 2017 р.).
Ч.2 (електронна)

місцевими державними адміністраціями, територіальними органами центральних органів виконавчої влади. Державний контроль включає більш широке коло контролюючих суб'єктів: через законодавчі акти – Верховну Раду України, Президента України; через відповідні рішення – Конституційний Суд України, Рахункову Палату тощо. При цьому система контролю (державного, адміністративного) за діяльністю органів місцевого самоврядування має функціонувати, враховуючи конституційні засади місцевого самоврядування як автономної системи публічної влади.

Виникає питання, чому йдеться саме про *становлення* механізму адміністративного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування? Адже його елементи присутні в діяльності органів виконавчої влади та інших державних органів, в правовому статусі яких визначені контрольні повноваження щодо органів місцевого самоврядування; в нормах матеріального і процесуального права містяться конкретні приписи стосовно контрольних функцій. Справа в тому, що не існує цілісного механізму адміністративного контролю в його статутному та процедурному розумінні. Ситуація загострюється у зв'язку із втратою відповідних контрольних повноважень за законністю актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування після позбавлення функцій загального нагляду органів прокуратури, про що свідчить стаття 2 Закону «Про прокуратуру» – функції прокуратури [10]. При цьому, безпосереднього контрольного механізму за діяльністю органів місцевого самоврядування з боку державних органів в законодавстві не передбачено.

В плані становлення такого механізму слід дослідити його елементи. До елементів механізму адміністративного контролю можна віднести: законодавчий, інституційний, організаційний.

В свою чергу законодавчий адміністративний контроль включає: конституційний, контроль, що визначається у статутних актах про Кабінет Міністрів України, центральні органи виконавчої влади, місцеве самоврядування, про місцеві органи виконавчої влади, нормативно-галузевий контроль, який стосується відповідних напрямів діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

До конституційного адміністративного контролю слід віднести приписи Конституції України щодо місцевих органів виконавчої влади та системи місцевого самоврядування: «Стаття 119. Місцеві державні адміністрації на відповідній території забезпечують: 1) виконання Конституції та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади;... 6) взаємодію з органами місцевого самоврядування...Стаття 143. Органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади... Органи місцевого самоврядування з питань здійснення ними повноважень органів виконавчої влади підконтрольні відповідним органам виконавчої влади. Стаття 144. Органи місцевого самоврядування в межах

повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території. Рішення органів місцевого самоврядування з мотивів їх невідповідності Конституції чи законам України зупиняються у встановленому законом порядку з одночасним зверненням до суду» [11].

У статутному законодавстві питанням контролю присвячені статті 20 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» [12]; стаття 17 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» [13]; стаття 7 Закону України «Про Рахункову палату» [14]; статті 16, 20, 24, 71, 74, 76 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [15]; статті 2, 13, 16, 35, 39 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» [16].

Широке коло актів відноситься до джерел нормативно-галузевого контролю, який стосується органів місцевого самоврядування [17]. Слід також наголосити, що Кабінет Міністрів України визначає порядок контролю за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади [18].

Про адміністративний, державний контроль йдеться і в Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [19], в проектах законів України «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)» [20], «Про префектів» [21].

План законодавчого забезпечення реформ в Україні, зокрема, передбачає (у новій редакції Закону «Про місцеве самоврядування в Україні») «запровадити прозорі механізми адміністративного нагляду органів державної влади по відношенню до органів місцевого самоврядування, які не суперечать принципам Європейської хартії місцевого самоврядування і не блокуватимуть діяльність органів місцевого самоврядування у разі виникнення спірних питань» [22].

До інституційних елементів механізму адміністративного контролю можна віднести суб'єкти та об'єкти контролю: відповідні органи виконавчої влади, органи та посадові особи місцевого самоврядування.

До організаційних елементів зазначеного механізму доцільно віднести процедурні аспекти функціонування відповідних органів щодо їх контрольної діяльності, позначені в нормах процесуального права, зокрема, в Кодексі адміністративного судочинства [23].

Децентралізація із передачею значного обсягу повноважень і ресурсів місцевому самоврядуванню диктує підвищення рівня відповідальності органів і посадових осіб місцевого самоврядування за їх реалізацію та використання, а також налагодження системи ефективного державного контролю за законністю актів органів місцевого самоврядування. На сьогодні – це найбільш гостра проблема, яка пов'язана із кризою непослідовності реалізації стратегії реформування суспільства. Тривалий час точиться дискусія навколо законопроекту «Про дотримання державного нагляду (контролю) за відповідністю рішень органів місцевого

самоврядування Конституції та законам України», розроблений у Міністерстві регіонального розвитку на виконання Плану діяльності Уряду на 2016 рік. Законопроект пропонувався м'яка модель забезпечення контролю щодо рішень органів місцевого самоврядування стосовно відповідності їх законодавству України: органи контролю (відповідні місцеві державні адміністрації) забезпечують правову експертизу рішень органів місцевого самоврядування і у разі їх не відповідності Конституції чи законам України зупиняють такі рішення з одночасним зверненням до суду, який приймає остаточне рішення. Цей законопроект було заблоковано згідно позиції Асоціації міст України, за інформацією якої від 6 жовтня 2017 року 19 вересня 2017 року був відкликаний з Секретаріату Кабінету Міністрів України [24]. У цьому відношенні варто прислухатись до думки Анатолія Ткачука: «Цілком зрозуміло, що міста не прагнуть жодного нагляду за рішеннями власних рад. Але ж це не державницька позиція. Крім того, у зв'язку з минулорічними змінами до Конституції, прокуратуру позбавлено невластивих їй функцій загального нагляду. Прокурор саджає злочинців, він не має перевіряти, чи все гаразд у рішеннях місцевої ради. Це має робити хтось інший. У Польщі це – воєвода, у Франції – префект, у Німеччині та Італії – комісар. Ну і ще одне. Не допускаючи прийняття закону, який встановить правила контролю за рішеннями місцевих рад, ми самі провокуємо ситуацію, коли державні адміністрації у рамках загальної норми, за якою вони забезпечують дотримання Конституції і законів, можуть ініціювати різноманітні перевірки органів місцевого самоврядування і просто «закошмарити» їх» [25].

Ще один аспект становлення механізму адміністративного контролю – його відповідність європейським стандартам місцевого самоврядування. Тут варто згадати положення Європейської хартії місцевого самоврядування [26], інших документів Ради Європи, Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи [27].

Література:

1. Адміністративне право України. Академічний курс. У 2 т.: Т. 1. Загальна частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). — К.: Юридична думка, 2004. — 584 с.; Адміністративне право України. Академічний курс: У 2 т.: Т. 2. Особлива частина / Ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. - К.: Юрид. думка, 2005. - 624 с.; Виконавча влада і адміністративне право / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. - К.: Ін-Юре, 2002. - 668с.; Колпаков В.К. Адміністративне право України. – К.: Юрінком Інтер, 2004.- 544 с.; Кравченко В. В. Муніципальне право України / В. В. Кравченко, М. В. Пітцик. - К. : Атіка, 2003. - 672 с.
2. Аверьянов В.Б. Аппарат государственного управления: содержание деятельности и организационные структуры. — К.: Наук, думка, 1990. — 146 с.
3. Андрійко О. Ф. Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади. – К.: Наукова думка, 2004. – 300 с.
4. Борденюк В.І. Місцеве самоврядування та державне управління: конституційно-

**Муниципальная реформа в контексте евроинтеграции Украины:
позиция власти, науковців, профспілок та громадськості:**

Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 08 грудня 2017 р.).
Ч.2 (електронна)

- правові основи співвідношення та взаємодії.. - К.: Парламентське вид-во, 2007. - 576 с.
5. Сушинський О. І. Контроль у сфері публічної влади: теоретико-методологічні та організаційно-правові аспекти: монографія. – Львів: ЛРІДУ УАДУ, 2002. – 468 с.
  6. Енциклопедія державного управління [Текст] : у 8 т. / наук.-ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.]; Національна академія державного управління при Президентові України. Т. 8: Публічне врядування. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. - 630 с.
  7. Калиновський Б. В. Місцева публічна влада в Україні: конституційно-правові засади функціонування та розвитку: Дис. ... докт. юрид. наук. – Київ, 2017.
  8. Скопич О.Д. Контроль у системі місцевого самоврядування України: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.04 / О. Д. Скопич; НАН України, Рада по вивч. продукт. сил України. - К., 2010. - 20 с.
  9. Смоляр О. А. Державний та громадський контроль у сфері місцевого самоврядування: Дис. ... канд. юрид. наук. – Харків, 2016.
  10. Закон України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII. - Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 2-3, ст.12.
  11. Конституція України. - Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
  12. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 року № 794-VII. - Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 13, ст.222.
  13. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 року № 3166-VI. - Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 38, ст.385.
  14. Закон України «Про Рахункову палату» від 2 липня 2015 р. № 576-VIII. - Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2015, № 36, ст. 360.
  15. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р., № 280/97-ВР. – Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст. 170.
  16. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 р., №586-XIV. - Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 20-21, ст.190 .
  17. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 р. № 877-V. - Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, № 29, ст. 389; Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993 № 2939-XII. - Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 13, ст. 110; Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 р. № 3038-VI. - Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 34, ст. 343; Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11.09.2003 р. № 1160-IV. - Відомості Верховної Ради України, 2004, № 9, ст. 79.
  18. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку контролю за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади» від 9 березня 1999 року № 339 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 835 (835-2004-п) від 05.07.2004, №549 (549-2009-п) від 03.06.2009). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/339-99-%D0%BF/print1487984467493096>.

**Муниципальная реформа в контексте евроинтеграции Украины:
позиция власти, ученых, профсплоков та громадськості:**

Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 08 грудня 2017 р.).
Ч.2 (електронна)

---

19. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» від 1 квітня 2014 р. № 333-р. - Офіційний вісник України, 2014, N 30 (18.04.2014), ст. 831.
20. Проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)». [Електронний ресурс]. – Режим доступу - http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812.
21. Проект Закону України «Про префектів» від 16.11.2015 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.minregion.gov.ua/attachments/content-attachments/5026/ProektZUProPrefectiv.pdf>
22. Постанова Верховної Ради України від 4 червня 2015 року № 509-VIII «Про План законодавчого забезпечення реформ в Україні». – Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2015, № 31, ст. 297.
23. Кодекс адміністративного судочинства від 6 липня 2005 року № 2747-IV. - Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 35-36, № 37, ст.446.
24. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.auc.org.ua/novyna/zakonoproekt-pro-derzhavnyy-kontrol-za-rish>.
25. Вірус беззаконня та гібридна війна - інтерв'ю з Анатолієм Ткачуком. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/news/item/id/6329>.
26. Європейська Хартія місцевого самоврядування. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036/print1475925841305294.
27. Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи № R(98)12 «Про нагляд за діяльністю місцевих органів влади» від 18 вересня 1998 року. - Досвід децентралізації у країнах Європи : зб. док. Пер. з іноз. мов / Заг. ред. В. Б. Гройсмана. - К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. – С. 148-152; Рекомендація № 113 (2002) “Про відносини між громадськістю, місцевою радою й виконавчою владою в місцевій демократії (інституційні рамки місцевої демократії)”. – Бюлетень Бюро інформації Ради Європи в Україні. – 2005, № 12. – С.33-37. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.coe.kiev.ua>; Рада Європи. Комітет Міністрів Рекомендація Rec(2004) «Про фінансове й бюджетне управління на місцевому й регіональному рівнях» (Ухвалено 8 січня 2004 року на 867-му засіданні заступників міністрів). - Бюлетень Бюро інформації Ради Європи в Україні. – 2005, № 12. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.coe.kiev.ua>; Рекомендація Rec(2005)1 «Про фінансові джерела органів місцевої й регіональної влад» (Ухвалено 19 січня 2005 року на 912-му засіданні заступників міністрів). - Бюлетень Бюро інформації Ради Європи в Україні. – 2005, № 12. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.coe.kiev.ua>; Стратегія щодо інновацій та доброго врядування на місцевому рівні (затверджена Валенсійською декларацією, прийнятою на Конференції міністрів держав-членів Ради Європи, відповідальних за місцеве та регіональне врядування, 15 - 16 жовтня 2007 року). - Досвід децентралізації у країнах Європи : зб. док. / Заг. ред. В. Б. Гройсмана. - К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. – С. 40-48.

Третяк С.М.,
старший викладач кафедри конституційного,
адміністративного та господарського права АПСВТ

ПІДТРИМКА СУСПІЛЬСТВА ЯК УМОВА УСПІШНОСТІ МУНІЦИПАЛЬНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

*«У реформи місцевого самоврядування буде багато ворогів»
Єжи Регульський [1]*

Актуальність теми. Децентралізація та регіональний розвиток мають пріоритетне значення у політичному житті України. Проте, ставлення до роз'яснювальної роботи серед громадян та залучення громадянського суспільства поки що є досить формальними. У представників місцевого самоврядування та громадянського суспільства немає можливості брати активну участь у процесі реформи та висловлювати свою думку щодо змісту.

Будь-яка реформа починається з прийняття нових законів. Найважче побудувати державу так, щоб нове законодавство можна було втілити в життя. Запровадження реформ починається з моменту ухвалення законів, проте реально реформи запрацюють лише тоді, коли зміниться свідомість суб'єктів права, коли більшість членів суспільства повірять в реформи та підтримають їх.

Метою даної доповіді є висвітлення однієї з умов успішності муніципальної реформи, а саме підтримки реформи українським суспільством.

На початку лютого 2017 року Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва було проведено опитування експертів, результати якого виявили, що одними із головних рушіїв реформ є громадські організації і волонтери (99% експертів) та населення (24%). Окрім того, для того, щоби зміни були сталими, має працювати правило золотого трикутника. «...золотий трикутник – це зацікавленість в реформах суспільства, підтримка їх бізнесом і наявність у владі реформаторів, які готові їх втілювати», вважає співголова Ради Реанімаційного Пакету Реформ, виконавчий директор Transparency International Україна Ярослав Юрчишин [2].

Для подальшого успішного просування реформи в суспільній думці необхідно зруйнувати декілька стереотипів. Ось деякі з них:

По-перше, вертикальне підпорядкування органів місцевого самоврядування відходить у минуле. Тепер голова сільради не повинен мати над собою начальника. Ніхто не може

сказати йому, що він має робити (ні прем'єр-міністр, ні Президент). Кожен член територіальної громади має усвідомити, що тепер саме громада є самостійним органом управління, який немає чекати розпоряджень або наказів «згори», а самостійно враховуючи власні потреби управляти громадою.

По-друге, тепер територіальна громада є власником. Щоб управляти, керувати, треба мати власність, мати саме право власності. Землі, будинки, обладнання виробничі комплекси тощо мають бути передані у власність громадам. Наприклад, якщо в якійсь місцевості є курорт з необхідною для його роботи інфраструктурою, то хто має управляти всім? Саме громада має керувати тим, що є на її території.

По-третє, фінансування громади відбувається за рахунок місцевих бюджетів, які виділені з держбюджету. А тому громади самостійно розпоряджаються власними грошима, за які несуть відповідальність.

Руйнування цих стереотипів приведе до найважливішої умови успішності реформ, а саме: зміни менталітету людей, а значить суспільна підтримка.

Без суспільної підтримки реформа не може закінчитись успіхом. Треба переконати суспільство, що реформа корисна для нього. І тут величезне завдання в першу чергу для громадських організацій та ЗМІ.

Громадські організації можуть надавати експертну допомогу громадам процесі розробки нормативно-правової бази; інформувати мешканців об'єднаної громади щодо цілей, завдань та перспектив об'єднання громад; допомагати впроваджувати механізми місцевої демократії в процес добровільного об'єднання громад; допомагати залучати додаткові ресурси в громади з державних та приватних фондів; проводити тренінгів для органів місцевого самоврядування з метою навчання їх навикам застосування нових нормативно правових актів, створених в процесі реалізації реформи тощо.

ЗМІ мають забезпечити інформаційну підтримку процесу децентралізації, в першу чергу на регіональному рівні; сприяти створенню ефективного механізму громадського моніторингу та проведенню оцінки суспільних процесів; висвітлювати діяльність місцевих органів влади, щоб сприяти дотриманню принципів прозорості у їх діяльності тощо.

Певні кроки щодо формування підтримки суспільством муніципальної реформи в Україні зроблено. Проте цього явно недостатньо. В цьому процесі є місце і для діяльності навчальних закладів.

Отже, реформа місцевого самоврядування закінчиться успіхом виключно тоді, якщо

буде повна підтримка для неї людей, які схочуть саме таким чином організувати своє життя.

Література

1. Електронний ресурс. – Режим доступу: https://lb.ua/society/2014/07/15/272846_lektsiya.html
2. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://rpr.org.ua/news/hromadskist-perzentuvala-priorytetni-zavdannya-na-2017-rik-pidsumky-forumu-priorytety-roku-reform-pryskoryty-tempy-harantuvaty-stalist/>